

Miten urakirja syntyi?

Terttu Tuomisen esitys 5.9.2026

Ensimmäiset ajatukset urakirjan tekemisestä ovat syntyneet killan hallituksessa vuoden 2025 alussa, kun 10-henkinen porukka on miettinyt miten tulevaa koulun 80-vuotisjuhlaa juhlistettaisiin. Yhdeksän vuotta aiemmin oli syntynyt koulumuistokirja, nyt innostuttiin uratarinoista. Samalla haluttiin kerätä varoja tärkeänä pidettyyn toimintaan.

Näin se juuri tapahtui! Minä helposti innostuvana nostin käden pystyyn killan hallituksen kokouksessa ja sanoin, että minä voin kyllä tehdä. Kirjan toimittaminen kiinnosti, olinhan tehnyt samanlaisen työn jo Irma-koulumuistokirjan kanssa kymmenen vuotta sitten. Nyt aiheena tulisivat olemaan yhteiskoulun entisten oppilaiden työurat ja elämäнкаaritarinat.

Runsaassa vuodessa syntyi 200-sivuinen kirja, jossa on 107 uratarinaa. Mukana on myös useita kuvakoosteita koulun juhlavuosista, rehtoreista ja killan omista tapahtumista vuosikymmenten varrelta - kesätorien tapaamisista ja riemuylloppilaiden juhlapäivistä.

Kirjan toimittaminen on ollut hieno matka! Työryhmänä toiminut killan hallitus on innostanut ja tukenut toimitustyötäni pitkin matkaa. Kun kaksi ensimmäistä juttua oli valmiina, puheenjohtaja Erja Heikkilä riemuitsi viestissään: lupaavalta näyttää, tästä tulee Bestseller. Marja Koppanan koulu- ja paikallistuntemus on ollut avuksi monen monta kertaa. Risto Wallenius laati pitkiä nimilistoja, soitteli monille ja kannusti uratarinoiden kertomiseen. Hyviä nimiehdotuksia on tullut killan jäseniltäkin. Antero Oksanen lähetti ensimmäiset pitkät listansa jo projektin alussa. Hänen veljensä Tapani Oksanen puolestaan antoi kirjalle hyvän lähtölaukauksen kirjoittamalla ensimmäisenä oman uratarinansa.

Kiltalaisia innostettiin lähtemään hankkeeseen kaikissa killan tilaisuuksissa, jäsenkirjeissä ja nettisivuilla. Tahti oli tasainen ja uratarinoita tulikin niin, että työpöydälläni oli koko ajan muutama juttu valmisteilla. Joulun jälkeen päätin laskea millaiseksi kevät mahtaa tulla, kun tavoite oli 80 uratarinaa eli yhtä monta kuin koulullamme on ikävuosia. Jos jokaisena arkipäivänä valmistuisi yksi juttu, olisi tavoite kasassa ennen vappua, jolloin jäät lähtevät Kukkia-järvestä ja mökkikausi alkaa. Toukokuusta tuli kuitenkin melko viileä, ja mökkikausi alkoi hitaanlaisesti, joten entisille PYKläisille päätettiin lähettää viesti, että vielä olisi parisen viikkoa aikaa tulla mukaan. Siitä innostus kasvoi niin, että sadan tarinan rima ylittyi nopeasti.

Kirjaan tavoiteltiin mahdollisimman paljon erilaisia ammatteja ja niitä kertyikin hieno kirjo. Onhan koulustamme vuodesta 1946 lähtenyt tuhansia oppilaita maailmalle opiskelemaan ja toteuttamaan omia uraunelmiaan.

Kun pappeja oli ilmaantunut vasta yksi, hälytettiin viime vuoden riemuylloppilas pappi Virpi Järvinen apuun ja yllätys! pian pappeja ilmaantuikin pari lisää. Tiedettiin myös, että monista koulun oppilaista oli tullut poliiseja ja kun yhtäkään ei ollut vielä ilmaantunut, niin piti heitäkin lähteä kyselemään. Eero Marttila tarttui tilaisuuteen ja kertoi oman tarinansa rikoskomisarion stressaavasta työstä. Suurin osa uratarinoista saatiin henkilöiden omasta aloitteesta, mutta jonkin verran tehtiin myös kannustamis- ja maanittelutyötä. Lopulta kirjaan kerääntyi isojakin ammattiryhmiä, kuten 14 opettajaa ja kasvattajaa, 13 yrittäjää, 7 insinööriä, 5 professoria, 5 toimittajaa ja 5 terveydenhoidon ammattilaista.

Kirjan tarinoista näkyy miten maailma on muuttunut 80 vuodessa. Vanhin urakirjoittaja täyttää ensi vuonna 90 vuotta. Reijo Jokisen tarina kertoo kovin toisenlaisesta elämänmenosta kuin esimerkiksi nuorimman urakirjoittajan, kevään ylioppilaan Eemeli Leppämäen omaan uraansa valmistautuminen. Reijo lähti pyrkimään oppikouluun kansakoulunsa opettajan kehoituksesta. Hän sanookin tarinassaan, että ilman koulutusta hänestä olisi varmaan tullut maatilan renki. Nyt hän sen sijaan oppikoulua käytyään päätyi kaupallisiin lisäopintoihin ja teki pitkän uran Osuuskauppaliikkeessä. Tuoreella ylioppilaalla Eemelillä koulunkäynti on ollut itsestäänselvää aina

ja oma unelmaurakin on ollut tiedossa pitkään. Jo lukiovuosina hän suunnitteli tarkkaan lääkärin ammatin vaatimia ainevalintojaan.

Monien uravalintoihin oli opettajilla ollut suuri merkitys ja he halusivat tarinoissaan nimetä itselleen merkityksellisiä opettajia nimeltä. Useat kiittelivät sekä rehtoreita että eri aineiden opettajia heidän kannustavasta opetuksestaan. Mika Kähäri sanoo omassa tarinassaan, että hänen englanninopettajansa Anja Virta sai kylvettyä häneen itseluottamuksen siemenen, joka osaltaan johdatti hänet yrittäjän tielle. Myös Marita ja Pekka Jalkanen saivat molemmat kehuja oppilailtaan. Ja nyt huomaankin, että isä ja tytär istuvat täällä eturivissä - joten on erittäin hyvä hetki huomioida heidät painotuoreilla kirjoilla tässä ja nyt.

Marita ja Pekka ovat pitkän linjan PYKläisiä ja molemmat ovat biologian opettajia - Pekka opetti 60- ja 70 -luvulla, ja tytär Marita lähti PYKistä ylioppilaaksi päästyään vuonna 1982 opiskelemaan biologiaa ja kuuluu koulun nykyiseen opettajakuntaan.

Kouluamme on ehtinyt käymään monta sukupolvea. Kirjaankin kertyi monta isien, äitien ja heidän lastensa sekä siskojen ja veljien tarinoita kuin myös perhe- ja sukutarinoita. Koulu on ihmeellinen paikka, joskus se voi saattaa ihmisiä yhteen loppuiäksi. Jo kouluvuosina saattaa syntyä rakkauksia, jotka tulevat julki vaikkapa penkkaripäivänä koko koulun edessä annetulla suudelmalla kuten tapahtui Mari ja Kaj Raiskiolle. Rakkaudet saattavat syntyä myös pitkällä, hiljaisella ihailulla kuten Hartmanin, Niemen ja Reskolan pariskunnille tapahtui.

Monet kirjan uratarinoista ovat kuin jännityskertomuksia siitä kuinka sattuma ja elämän eri käännteet kuljettavat meitä uusiin suuntiin. Alkuperäinen ammattihaave radiokuuluttajasta muuttuikin matkailualaksi ja rakennusmestarin työstä unelmoinut lähteekin opiskelemaan lääkäriksi. Tai sitten ura on voinut mennä myös juuri niin kuin on itse toivonutkin eli yht'äkkiä onkin jäämässä eläkkeelle itselleen mieluisasta työstä, jonka aloitti liki puoli vuosisataa sitten.

Eniten minua itseäni sykähdyttivät kirjan uratarinat, joissa juuri sattumalla oli suuri osuus. Syy tähän varmaan löytyy oman urani löytymisestä, joka oli merkillinen sattuma abikeväänä linja-automatkalla Tampereelle kun vuotta vanhempi Päivi istui Aitoossa viereeni ja kertoi omista toimittajaopinnoistaan. Samoja sattuman oikkuja löytyy mm. Lauri Salosen tarinasta, jossa kadulla vastaan tullut entinen työtoveri houkutteli vaihtamaan alaa tai Erkki Kostiaisen seikkailut Tampereen keskustan pankeissa ja apteekeissa, kun hän etsi itselleen armeijan jälkeen töitä.

Kun kirjan taitto alkoi kesäkuussa, ja tekstit ja kuvat liitettiin toisiinsa, alkoi kirja muuttua todeksi. Oma mieliaukeamani on Porin kaupunginkamreerin tehtävästä eläkkeelle jääneen Martti Katajan uratarina. Se kertoo miten kaukaiselta kylältä kinttupolkua pitkin voi edetä hoitamaan suuren kaupungin rahoja ja vahtimaan kaupungin kassakaappia, kuten Martti kuvassaan tekee.

Kirjan taiteellisesta ulkoasusta vastaava Kirsi Toivonen valitsi omaksi suosikikseen Hannu Järvisen uratarinan, missä Hannu kertoo 42 onnellisesta työvuodestaan Säteilyturvakeskuksessa ja näyttää kuvassaan juuri niin seesteiseltä ja onnelliselta kuin jutussaan kuvaileekin.

Tavoittelimme tälle urakirjalle samanhenkistä ulkoasua kuin kymmenen vuoden takaisella koulumuistokirjalla oli. Ja kun on sama taittaja, niin saadaan myös sama hieno tulos! Olemme killassa kaikki kovin ylpeitä tuoreesta urakirjastamme ja lisäbonuksena teimme siitä edelliseen kirjaan verrattuna vielä arvokkaamman näköisen valitsemalla siihen aidon kangaspäädyn ja lukunautintoa lisäämään silkkinen lukunauhan.

Minulle itselleni toimittajana kirja on ollut hieno matka aivan alkumetreiltä aina tähän päivään saakka. Ja näinköhän on käynyt, että olen matkan varrella saanut itselleni myös 107 uutta koulukaveriakin!